

De heer K. Jongejan
Adviesraad Sociaal Domein Almere
Spoordreef 24
1315 GP Almere

Ongevraagd advies met betrekking tot bezuinigingen op jeugdhulp

Geachte heer Jongejan,

Onze reactie op het ongevraagd advies van de Adviesraad Sociaal Domein van 10 juli 2020 heeft door een interne fout grote vertraging opgelopen. Hiervoor onze excuses.

U adviseert om niet te bezuinigen op losse onderdelen (bijvoorbeeld alleen de 24-uurszorg), maar op het 'integrale plaatje'. Wij delen die opvatting. Het gaat inderdaad om het geheel. Maatregelen op een onderdeel zonder dat wij ons rekenschap geven hoe dat inwerkt op andere onderdelen is niet effectief. Wij bereiden een samenhangend pakket aan maatregelen voor waarin met die onderlinge afhankelijkheid rekening wordt gehouden.

In uw advies suggereert u vijf uitgangspunten voor de keuzes die met betrekking tot de budgetten jeugdhulp noodzakelijk zijn. Onze reactie op deze uitgangspunten is als volgt:

1. Meer aandacht voor lange termijnvisie

U vraagt aandacht voor het belang van een gedegen lange termijnvisie. U vraagt zich af of er mogelijk sprake is van verschillende visies van de gemeente: de 10 maatschappelijke effecten, de '1 kind, 1 gezin, 1 plan-aanpak, de 'Doen wat nodig is'-visie en zelfs het kwaliteitsmanifest. U adviseert om een integrale lange termijnvisie op te stellen, die aansluit op de behoefte van de Almeerders.

De kaders voor de uitvoering van de jeugdwet zijn in de vigerende beleidsnota 'Anticiperen op wat nodig is' aangegeven. In dit beleidskader sociaal domein 2019-2022 wordt een beeld geschetst van de jeugdhulp waar wij naar toe bewegen. Een sterk ontwikkelde 'eerste lijn' voor jeugdhulp (die vorm krijgt in de teams gezinsbegeleiding), een integrale gezinsaanpak en aandacht voor primaire preventie (met focus op de eerste 1000 dagen in het leven van een kind). De ASD heeft actief bijgedragen aan de totstandkoming van deze beleidsnota. Wat ons betreft blijft dit het kader waarbinnen wij de transformatie jeugdhulp vormgeven. Daarbij zorgen wij dat maatregelen om de kosten te beperken bij de transformatie passen en deze dichterbij brengen.

Datum

1 december 2020

Uw brief van/kenmerk

12548124

Ons kenmerk

Bijlage(n)

2. Meer aandacht voor integrale samenwerking

U neemt waar dat er sprake is van verkokering – zowel binnen de gemeente als in de wijkteams. U mist integrale samenwerking en verklaart dit vanuit het ontbreken van een goede structuur voor samenwerking.

Het systematisch en actief betrekken van professionele jeugdhulp, onderwijs, kinderopvang, welzijn en informele hulporganisaties gebeurt onvoldoende. U verwijst naar de publicatie van de ASD (De kunst van het samenwerken) en de lessen die daarin staan; Integrale samenwerking ontstaat bij de gratie van elkaar leren kennen en begrijpen. Het ontstaat als wij werken vanuit vertrouwen en minder vanuit regels. In die publicatie staat een visie op het ideale wijkteam; werkend als netwerkorganisatie, met een professionele triage en mandaat in de frontlinie, waarbij de gemeente als betrokken regisseur functioneert. U adviseert om in 1 of 2 wijkteams hiermee te gaan experimenteren om te onderzoeken wat werkt in Almere en wat niet.

Wij erkennen dat samenwerking in de praktijk soms moeizaam is. Wij zien dat organisaties en professionals soms te veel vanuit hun eigen opdracht denken en handelen. Dat hoeft niet zo te zijn. De gemeente heeft in de afgelopen jaren veel ruimte gegeven aan professionals. De jeugdhulp zoals wij deze nu kennen kent zeer weinig beleidsregels; er is veel mogelijk in de samenwerking. Wij zien ook dat dit niet vanzelf gaat en beraden ons op wat wij kunnen doen om samenwerking te verbeteren. Uw adviezen, uit de publicatie of anderszins, nemen wij daarbij graag mee.

Wij zien de nieuwe teams gezinsbegeleiding, welke in januari 2021 van start gaan, als een lakmoesproef voor samenwerking. Hier gaan – feitelijk voor het eerst – professionals van verschillende disciplines vanuit een gezamenlijke vraagstelling en één plan hulpverlening aan langdurig kwetsbare gezinnen uitvoeren.

3. Meer aandacht voor lerend werken

Hier pleit u voor meer experimenten en pilots. U noemt een pilot met een wijkteam als netwerkorganisatie, met een flexibele samenstelling, betere bereikbaarheid, een professionele intake voor juiste triage en gerichte doorverwijzing als wenselijk.

U noemt de teams gezinsbegeleiding (een pilot in twee stadsdelen) als een goed voorbeeld van wat u voorstaat.

Wij willen een jeugdhulp met ruimte voor innovatie en lerend vermogen. Echter, het mag geen experimenteertuin worden. Wij willen er voor waken vanuit de ‘tekentafel’ vernieuwing uit te storten over de uitvoeringpartners in de vorm van een teveel aan pilots. In plaats daarvan is onze overtuiging dat de verandering het meest succesvol zal zijn, als deze aansluit bij het tempo dat onze professionals aankunnen en ook door hen als verbetering zal worden gevoeld. Vanuit deze overtuiging doen wij liever een klein aantal pilots, begeleiden wij die goed, en plannen wij ze goed in de tijd.

Dat staat overigens een jeugdhulp met lerend vermogen niet in de weg. De Flevo Academie Jeugd van de hogeschool Windesheim heeft via de methodiek ‘action learning’ gezorgd voor een impuls aan het leren van ervaringen en die lessen gebruiken om de praktijk te verbeteren. De hogeschool gaat op ons verzoek deze methodiek ook inzetten bij de teams gezinsbegeleiding.

4. Focus op preventie

Terecht vraagt u aandacht voor preventie. U maakt dit concreet en adviseert om bij preventie de basisvoorzieningen (scholen, kinderopvang, welzijnsactiviteiten, jeugdgezondheidszorg) als uitgangspunt te nemen; sluit aan bij wat er al is en stuur op resultaten. Daarbij noemt u als voorwaarde inzicht in effecten en sturen op basis van feiten en getallen.

Met u willen wij ook dat preventie meer aandacht krijgt. Dat advies nemen wij ter harte.

Datum
1 december 2020

Ons kenmerk

Pagina
2/3

Het beleidskader 'Anticiperen op wat nodig is' legt zoals u weet de nadruk op primaire preventie; het voorkomen van opvoed- en opgroei problemen. De keuze is om in te zetten op de eerste 1000 dagen. Immers, hechting tussen ouder en kind gebeurt in deze periode.

Uit onderzoek weten wij dat als deze hechting niet goed verloopt, problemen later in het leven bovenmatig vaak voorkomen waarbij ook de hulpverlening vaak niet in staat is tot duurzame resultaten te komen. Bij secundaire preventie nemen de basisvoorzieningen inderdaad een belangrijke positie in. Ook dat zijn wij met u eens. Als de ondersteuning vanuit de basisvoorzieningen verbetert, kan escalatie naar hulpverlening voorkomen worden. Het is wenselijk maar heel moeilijk om de 'opbrengst' van preventie in getallen uit te drukken. Deze opbrengst is sowieso lange termijn.

Scholen en in het bijzonder passend onderwijs nemen een bijzondere plaats in. Zoals u weet ligt dit buiten het gemeentelijk domein maar is juist de rol van het onderwijs in de preventie van jeugdhulp een cruciale. Om die reden zetten wij in op frequent bestuurlijk contact met (passend) onderwijs.

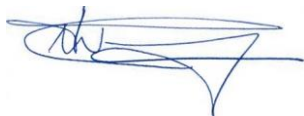
Daarnaast voeren gemeente en passend onderwijs een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Uitgangspunt is dat er wordt samengewerkt mét ouders en leerlingen. Zij zijn onze partners en dragen ook zelf verantwoordelijkheid. In het OOGO worden afspraken gemaakt over de raakvlakken tussen jeugdhulp en passend onderwijs.

5. Meer aandacht voor kwaliteitsdenken

U benoemt het Kwaliteitsmanifest Sociaal Domein uit 2015. De zeven uitgangspunten die daarin zijn benoemd, zijn ook in 2020 nog valide en in onze visie niet afwijkend van het gemeentelijk beleid. Ook wij onderschrijven deze uitgangspunten. Kwaliteit in de uitvoering heeft betrekking op de effectiviteit van preventie en jeugdhulp en de kwaliteit van de besluitvorming over het inschakelen van jeugdhulp. Daarbij wel de nuance dat wij nu als gemeente meer dan voorheen de noodzaak voelen te sturen op wat jeugdhulp is en moet zijn, wat het niet is en of er duurzame resultaten worden gehaald. De gemeente wil via actief contractmanagement en zo nodig beleidsinterventies meer grip krijgen op de Almeerse jeugdhulp. Juist om de kwaliteit en effectiviteit te bevorderen en te garanderen dat wat wij hebben ingericht voor kwetsbare gezinnen ook financieel duurzaam is. In de teams gezinsbegeleiding maken wij voor kwetsbare gezinnen een start met een integrale aanpak waarin jeugdhulp, schuldhulpverlening, welzijn en WMO de krachten bundelen vanuit een gezinsondersteuningsplan.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de secretaris,
R. Wielinga

de burgemeester,
F.M. Weerwind

Datum
1 december 2020

Ons kenmerk

Pagina
3/3